

PASJA W ŻYCIU DZIECKA

1. Czym jest pasja?

Pojęcie pasji utożsamiane jest w niektórych opracowaniach pedagogicznych z motywacją - **siłą, która „napędza” człowieka do działania**. Może mieć ona charakter **świadomy** bądź **nieświadomy**.

Motywacja, a tym samym posiadanie pasji w bezpośredni sposób przyczynia się do **wysokiego poczucia własnej wartości** oraz przekonania, że „możemy” działać, uczyć się, odnosić sukcesy w różnych dziedzinach życia.

W przeciwny sposób oddziałuje na nas **brak pasji, motywacji**. Taka sytuacja utrudnia nam osiąganie sukcesów, co z kolei pociąga za sobą **niskie poczucie własnej wartości**. Istnieje kilka podstawowych przeszkód dla motywacji.

2. Co przeszkadza motywacji? :

- niesprzyjające zewnętrzne okoliczności;
- presja- wymagania i oczekiwania stawiane przez innych: rodzinę, pracodawcę, itp. Jest to presja uzależnienia od innych lub też poczucie winy – świadomość, że zawiodło się pokładane oczekiwania;
- presja, którą sami sobie nakładamy – możemy wynieść ją od rodziców, ze szkoły lub społeczeństwa. Myślimy, że działamy z własnej woli i we własnym imieniu, tymczasem ciągle sami siebie karzemy.

3. W jaki sposób realizowane pasje oddziałują na dziecko?

- korzystnie wpływają na jego rozwój (m.in. osobowościowy, sportowy, umysłowy, twórczy, społeczny);
- sprawiają, że jest szczęśliwe – dają radość;
- budują pozytywną samoocenę, poczucie własnej wartości, pewność siebie;
- pomagają w nauce nawiązywania relacji z rówieśnikami;
- umożliwiają odreagowanie stresu;
- są alternatywą dla spędzania czasu jedynie przed monitorem komputera lub ekranem telewizora;
- pomagają zapobiegać zachowaniom agresywnym;
- uczą współpracy w grupie.

W związku z powyższym, wspieranie zainteresowań i pasji dziecka jest istotne nie tylko z punktu widzenia „tu i teraz” – stanowi także inwestycję w przyszłość. Pasje rozwijane w dzieciństwie mogą mieć znaczący wpływ na późniejszy wybór ścieżki zawodowej i rozwój osobowości.

4. Jak wobec tego wspierać pasje u dzieci?

W realizowaniu przez dziecko pasji i zainteresowań niezbędne jest wsparcie rodziców oraz wypracowanie u dziecka przekonania, że w każdej sytuacji może na nich liczyć.

- Autorytet rodzica – postawa rodzica ma ogromne znaczenie dla rozwoju zainteresowań dziecka. Poczucie aprobaty i uznania dla tego, co robi utwierdza je, że znajduje się na właściwej ścieżce;
- Zaangażowanie i poświęcenie CZASU rodzica – wymaga tego chociażby pomoc dziecku w dotarciu na zajęcia oraz powrocie z nich, a także cała pomoc organizacyjna;
- BYCIE przy dziecku – motywowanie, kibicowanie, OBECNOŚĆ na wydarzeniach, w których bierze czynny udział: zawodach sportowych, przedstawieniu czy koncercie z jego udziałem;
- Duma, radość, ZAINTERESOWANIE;
- POCIESZANIE, nauka wyciągania wniosków z porażek;
- Wzmacnianie więzi, budowanie relacji rodzic-dziecko;
- Nie stawianie zbyt wygórowanych wymagań: pozwolenie, by robiło to, co kocha;
- WSPIERANIE, a nie NARZUCANIE własnej pasji (własne niespełnione ambicje);
- Proponowanie różnych aktywności związanych z zainteresowaniami dziecka;
- Motywowanie do WYTRWAŁEGO wysiłku.

Według niektórych badań psychologicznych, dziecko, które odczuwa jako presję zbyt silne zachęty rodziców do zaangażowania w niektóre zajęcia, może rozwinąć w sobie obsesję zainteresowania tą pasją. Owocuje to **przekonaniem, że jeśli dziecko nie będzie dość dobre w danej rzeczy, nie będzie lubiane przez kolegów czy nawet kochane przez rodziców**. Tylko dzieci, które samodzielnie mogły wybierać swoje hobby rozwinęły faktyczną, wewnętrzną potrzebę zaangażowania się w daną aktywność.

KORZYŚCI PŁYNĄCE Z ROZWIJANIA PASJI w myśli wybranych pedagogów i twórców:

- **Ireneusz Kania:**¹ „Muzyka, a szerzej kultura autentyczna kształtuje autentycznego człowieka. Natomiast kultura tandetna musi formować człowieka tandetnego.² (...) **Gotowość podjęcia wysiłku, to sedno sprawy.** Może to pogląd dosyć pesymistyczny, ale dziś wielu ludzi jest niesłuchanie niecierpliwych i nie dysponuje odpowiednią psychiczną kondycją. Nie stać ich na dłuższy, skupiony wysiłek w jakiegokolwiek dziedzinie. W moim życiu bardzo ważną rolę odegrał sport, przez dwadzieścia lat wyczynowo uprawiałem podnoszenie ciężarów. Prowadziłem nabór młodzieży do sekcji, a później z osobami, które pomyślnie przeszły testy prowadziłem treningi. Obserwowałem niepokojącą ewolucję: z roku na rok opadała krzywa gotowości młodych ludzi do podjęcia długiego, ciężkiego wysiłku, który nie daje gwarancji natychmiastowego sukcesu. Wydaje mi się, że właśnie z tym zagadnieniem jest dzisiaj bardzo źle. Głód sukcesu osiągniętego jak najszybciej i za jak najmniejszą cenę jest dziś powszechnym grzechem”.³

¹ Ireneusz Kania - tłumacz z literatur romańskich i orientalnych, tybetolog, eseista.

² D. Strączek, *Przekroczyć samego siebie. O swoich muzycznych fascynacjach opowiada Ireneusz Kania.*, „Po lekcjach” 2000 (23-24), nr 1-2, s.22.

³ Tamże, s.23-24.

- **V.E. Frankl⁴:** Dodatkowe zajęcia muzyczne nie stają się dla dzieci i młodzieży formą zniewolenia, lecz one właśnie **wyzwalają człowieka ze schematów myślenia wyłącznie o sobie samym i otwierają postrzeganie świata na szersze perspektywy i konteksty**. Uczą, że **istnieją różne środowiska, różnorodne uzdolnienia, zainteresowania i formy działalności**.
„Człowiek bardziej niż samego siebie poszukuje w życiu sensu i urzeczywistnienia wartości. Dopiero oddanie się jakiejś sprawie lub innej osobie powoduje, że zapominając o sobie „stajemy się bardziej ludzcy”. **„Im bardziej jesteśmy zanurzeni i pochłonięci czymś czy kimś innym niż my sami, tym bardziej rzeczywiście stajemy się sobą.”⁵**
- **Sergiusz Hessen⁶:** Między 14. a 18. rokiem życia człowiek orientuje całą swą uwagę na **kwestii własnego „ja”**. W tym czasie ujawnia się kwestia osobowości, a także sposób widzenia świata –światopogląd. Rodzi się więc wtedy potrzeba obserwacji, korzystania z elementów osobowości innych ludzi, inspirowania się nimi, co bardzo często obserwujemy w zachowaniach młodzieży.
Zaangażowanie młodzieży w proces samodzielnego decydowania o rozwoju własnych talentów i zainteresowań oraz włączenie jej w proces podejmowania decyzji o sposobie wykorzystania własnych zdolności jest kluczem do budowania przez nich własnego świata – ukształtowanego na bazie mocno wyznaczonych wartości priorytetowych.⁷
- **J. Wierszyłowski:** Ważna dla kwestii rozwoju młodzieży jest możliwość, a może nawet konieczność muzykowania wspólnego – pod przewodnictwem dyrygenta. Niesie wówczas wiele korzyści dla rozwoju osobowościowego. **Badania psychologiczne wykazują, iż szczególnie efektywnym oddziaływaniem (...) cechuje się nawyk systematycznej pracy nad dziełem muzycznym**. Dotyczy to zarówno śpiewu, tańca, gry na instrumencie, treningów sportowych, ćwiczenia techniki rysunku, jak i wysiłku włożonego w każdą inną dyscyplinę. Tylko systematyczna, etapowa praca przynosi w muzyce największe efekty. Do tego niezbędna jest jednak motywacja muzykującego. Czynnikiem motywującym do tego rodzaju aktywności jest najczęściej przyjemność czerpana z samego faktu wykonywania muzyki, ale także radość wynikająca z pojawiających się pochwał i społecznej afirmacji. Źródłem zadowolenia jest także działanie grupowe – wspólne wykonywanie utworów muzycznych pod batutą jednego przewodnika. Wspomniane tu doświadczenie ma ogromny wpływ na kształtowanie umiejętności wchodzenia w kontakt z grupą, współdziałania oraz podporządkowania się zaleceniom osoby kierującej. Wiąże się to także z umiejętnością działania według ustalonych zasad, obowiązujących wszystkich członków grupy. Ich łamanie pociąga za sobą konsekwencje dla całego zespołu, dlatego wśród jej członków kształtuje się także zbiorowa odpowiedzialność i zdolność wzajemnego upominania się.⁸

⁴ V.E. Frankl – austriacki psychiatra i psychoterapeuta, jeden z twórców humanizmu psychologicznego.

⁵ V.E. Frankl, *Nieświadomiony Bóg*, Warszawa 1978, s.106.

⁶ S. Hessen – polski i rosyjski pedagog i filozof, reprezentant pedagogiki kultury.

⁷ S. Hessen, *Podstawy pedagogiki t.1.*, Warszawa 1997, s.47.

⁸ J. Wierszyłowski, *Psychologia muzyki*, Warszawa 1981, s.298.

LITERATURA:

- *Animacja kultury. Doświadczenie i przyszłość*, red. G. Godlewski, I. Kurz, A. Mencwel, M. Wójtowski, Warszawa 2002.
- Boraczyńska M., Dzierzgowska I., Pasich L., Łysak K., Sadzińska B., *Uczeń zdolny -metody pracy*, Warszawa 2012.
- Frankl V.E., *Nieuświadomiony Bóg*, Warszawa 1978.
- Hessen S., *Podstawy pedagogiki t.1.*, Warszawa 1997.
- „Po lekcjach” 2000 (23-24), nr 1-2.
- Read H., *Wychowanie przez sztukę*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk, 1981.
- Way B., *Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży*, Warszawa 1997.
- Wierszyłowski J., *Psychologia muzyki*, Warszawa 1981.
- *Wychowanie na rozdrożu: personalistyczna filozofia wychowania*, red. F. Adamski, Kraków 1999.
- Żardecki W., *Teatr w refleksji i praktyce pedagogicznej: ku pedagogice teatru*, Lublin 2012.
- <http://www.psychologiadziecka.org/2010/02/04/rozwijanie-pasji-u-dzieci-pomagac-czy-nie/>
- <https://dziecisawazne.pl/dzieciece-pasje-dlaczego-warto-je-wspierac/>

Opracowała:
mgr Kamila Pikusa